© Мухаддес Китапты аўдарыў Институты, 2004

Филиплилерге жазылған хат

Китап ҳаққында мағлыўмат

Бул хатты елши Павел Ийсаның Хош Хабары ушын қамақта болған ўақтында Филип қаласындағы исениўши жәмәәтке жазған еди.

Филип қаласы Македония үлкесинде жайласқан қала еди. Павел өзиниң екинши сапарының ўақтында бул қалада болғанда, ол арқалы усы жерде исениўши жәмәәт пайда болған еди (Елш. исл. 16:12). Бул қаладағы исениўши жәмәәт кишкене болса да, бастан аяғына дейин Павелдиң хызметине шерик болып, көп жәрдем еткен еди ҳәм бул жәмәәт пүткил исениўши жәмәәтлерге үлги көрсеткен еди.

Павелдиң бул хатты жазғандағы баслы мақсети – берген жәрдемлери ушын филиплилерге рахмет айтыўдан ибарат еди. Және де, Павел өз хатында Хош Хабардың қандай түрде жәрияланып атырғаны ҳаққында сөз етеди ҳәм филиплилерге нәсият етип, қуўдалаўларға турақлылық пенен шыдаў ҳәм қандай аўҳал болыўына қарамастан, қуўаныў кереклигин айтады. Оларды кишипейил болыўға ҳәм бирликке шақырады.

Павел сол ўақытта қамақта болса да, қуўаныш ҳаққында жазады. Бул хатта қуўаныш сөзи 16 мәртебе ушырасады. Бундай қуўаныш Қудай беретуғын тынышлыққа тийкарланған болыўы итимал.

Биринши бап

Сәлемнама

[1] Масих* Ийсаның қуллары болған бизлер, Павел ҳәм Тимофей-
ден, Филип қаласындағы Ийса Масихқа тийисли болған барлық
мухаддеслерге**, әсиресе жәмәәт жетекшилери менен хызметшиле-
рине сәлем! [2] Әкемиз Қудай ҳәм Ийемиз Ийса Масих сизлерге
мийрим ҳәм тынышлық берсин!

Павелдиң шүкирлик билдирип, дуўа етиўи

[3] Сизлерди ҳәр сапар еске алғанымда, Қудайға шүкирлик билдирип
атырман. [4] Мен Қудайға дуўа еткенимде, сизлер ушын ҳәр қашан
қуўаныш пенен сорайман. [5] Себеби сизлер бастан баслап ҳәзирги
ўақытқа дейин Хош Хабарды жәриялаўға үлес қосып келмектесиз-
лер. [6] Сизлердиң араңызда жақсы исти баслаған Қудайдың буны
Масих Ийсаның күнине шекем толық тамамлайтуғынына анық исе-
немен. [7] Ҳәммеңиз туўралы усындай пикирде болыўым орынлы,
өйткени сизлер ҳәмме ўақыт мениң жүрегимдесиз. Мен тутқын бол-
сам да, Хош Хабарды жақласам да ҳәм онық ҳақыйқатын турақлы-
лық пенен дәлиллесем де, ҳәммеңиз мениң менен бирликте Қудай-
дың мийримин бөлисип келмектесиз. [8] Сизлердиң ҳәммеңизди Ма-
сих Ийсаның сүйиспеншилиги менен қалай сағынғаныма Қудайдың
Өзи гүўа. [9] Сүйиспеншилигиңиз толық билим ҳәм терең түсимпаз-
лық пенен өсип арта бериўи ушын дуўа етип атырман. [10] Солай
етип, сизлер Масихтың келетуғын күнинде пәк ҳәм минсиз болы-
ўыңыз ушын, ең жоқары ийгиликтиң не екенин айыра аласызлар.
[11] Және де, Қудайды уллылап, алғыс-мақтаўлар айтыўыңыз ушын,
Ийса Масих арқалы ҳақыйқатлық жемисине бай боласызлар.

Өмиримниң мәниси – Масих

[12] Туўысқанларым, мынаны билиўиңизди қәлеймен: мениң басым-
нан кеширгенлерим Хош Хабардың және де көбирек жайылыўына
ҳақыйқаттан да жәрдем етти. [13] Мениң Масих ушын тутқын болға-
ным пүткил сарай сақшыларына ҳәм қалған ҳәмме адамларға мә-
лим болды. [14] Сондай-ақ, мениң тутқынлығым себепли, көпшилик

---

* 1:1 *Масих* – еврей тилинде «Басына май қуйылған адам» дегенди аңлатады. Қудай ўәде еткен Қутқарыўшы.

** 1:1 Яғный: исениўшилерге.

туўысқанларымыздың Ийемизге деген исеними беккемленип, олар
Қудайдың сөзин қорқпастан айтыўға бурынғыдан да көбирек ба-
тырлық көрсетпекте. [15] Дурыс, гейбиреўлер Масих ҳаққында күн-
шиллик пенен, жарыспаққа жәрияласа, ал базылар жақсы нийет пе-
нен жәриямалақта. [16] Усы кейингилер мениң бул жерге Хош Хабар-
дың қорғаўшысы етип қойылғанымды билип, буны сүйиспеншилик
пенен ислеп атыр. [17] Ал алдыңғылары мениң тутқынлық аўҳалым-
ды еле де аўырластырмақшы болып, Масих ҳаққында өзлериниң
атақ-абырайлары ушын напәк нийет пенен жәрияламақта. [18] Бирақ,
солай болса не болыпты? Мейли, жаман нийет пенен болсын, мей-
ли, ҳақ нийет пенен болсын, Масих ҳаққында қандай жол менен
жәрияланса да, мен буған қуўанаман.

Аўа, мен қуўана беремен де. [19] Себеби сизлердиң еткен дуўалары-
ңыздың ҳәм Ийса Масихтың Руўхының жәрдеми менен, бул аўҳа-
лымнан азат болатуғынымды билемен.

[20] Қандай жағдай болса да, мен Масихтан арланбаўды қәлеймен.
Тири болсам да, өлсем де, ҳәр қашан болып келгениндей, ҳәзир де
Масихты пүткил барлығым менен уллылаў ушын толық батырлық
көрсетиўден беккем үмит етемен. [21] Өйткени мениң ушын өмирим-
ниң мәниси – бул Масих, ал өлим утыс демек. [22] Бирақ, егер бул
дүньяда өмир сүриўим арқалы өнимли мийнет етсем, онда нени
таңлаўды билмеймен. [23] Мени еки тәреп те өзине тартады. Бул
дүньядан кетип, Масих пенен бирге болыўды қәлеймен. Себеби бул
анағурлым жақсырақ. [24] Бирақ, бул дүньяда қалыўым сизлер ушын
кереклирек. [25] Буған көзим жеткенликтен, қалатуғынымды билемен.
Исенимде өсип қуўаныўыңыз ушын, ҳәммеңиз бенен бирге бола-
ман. [26] Солай етип, және жаныңызға келгенимде, Масих Ийса ал-
дында мениң менен еле де көбирек мақтана аласызлар.

[27] Тек жасап атырған өмириңиз Масихтың Хош Хабарына ылайық-
лы болсын. Сонда келип сизлерди көрсем де, алыста болып ҳал-жағ-
дайыңызды еситсем де, сизлердиң бир руўхта беккем турғаныңыз-
ды, Хош Хабарға деген исеним ушын бир жан, бир тән болып гү-
ресип атырғаныңызды билейин. [28] Және де, өзлериңизге қарсы
шыққанлардан ҳеш қорқпайтуғыныңызды да еситейин. Сизлердиң
бундай батырлығыңыз олардың набыт болатуғынының, ал сизлер-
диң қутқарылатуғыныңыздың белгиси ҳәм Қудайдың иси. [29] Өйтке-
ни Қудай Масих ушын, сизлерге Оған тек исениўди емес, ал Ол
ушын азап шегиўди де айрықша ҳуқық етип берген. [30] Усы азапты
басымнан кеширгенимди сизлер көрдиңлер ҳәм ҳәзир де азап ше-
гип атырғанымды еситип атырсызлар. Мениң бул гүресиме сизлер
де шериксизлер.

Екинши бап

Масихтан өрнек алың!

1 Егер сизлерде Масихтан келген жигер, сүйиспеншиликтен пайда
болған жубаныш, Мухаддес Руўх* пенен қарым-қатнас, мийримли-
лик ҳәм реҳимлилик бар болса, 2 онда бир пикир ҳәм сүйиспеншилик
пенен, бир руўх ҳәм мақсет пенен бирлесип, мениң қуўанышымды
толы қылың. 3 Ҳеш бир нәрсени өз атақ-абырайыңызды асырыў
ушын ямаса мақтаншақлық пенен ислемеңлер. Ал ҳәр бириңиз ки-
шипейиллик пенен, басқаларды өзиңизден үстин деп есаплаңлар.
4 Тек өзиңиздиң ғана емес, ал басқалардың да пайдасын гөзлеңлер.

5 Масих Ийсада болған мына кишипейилликке сизлер де ийе бо-
лыңлар: 6 Масих қудайлық тәбиятқа ийе бола тура, Қудайға тең атақ-
ты алыўға умтылыўды Өзине минәсип көрмеди. 7 Ал Өз уллылығы-
нан ўаз кешип, қул келбетин қабыллады. Ол адам болып туўылып,
адам көринисинде келди. 8 Ол Өзин пәс тутты ҳәм өлимге, ҳәтте,
атанақ ағаштағы өлимге барып, Қудайға бойсынды. 9 Сонлықтан да,
Қудай Оны ең бийик мәртебеге еристирди ҳәм Оған барлық атлар-
дан жоқары туратуғын атты берди. 10 Солай етип, Ийсаның аты
аталғанда аспандағылардың, жердегилердиң ҳәм жердиң астындағы-
лардың барлығы дизе бүгип, 11 Қудай Әкениң уллыланыўы ушын,
ҳәмме** Ийса Масихты Ийемиз деп ашық мойынлайды.

Қудайдың балаларына сай жасаңлар!

12 Солай етип, сүйикли туўысқанларым, мен жаныңызда болға-
нымда, сизлер бәрқулла Қудайға бойсынатуғын едиңлер. Ал ҳәзир
жаныңызда жоқ ўақтымда да бурынғыдан көбирек бойсынып, қор-
қыныш ҳәм сақлық пенен, құтқарылыўыңызға сай ис-ҳәрекетлерди
әмелге асыра бериңлер***. 13 Себеби Өзине унаған ислерди қәлеўиңиз
ҳәм ислеўиңиз ушын, Қудайдың Өзи сизлерге түртки салады.

14 Ҳәр бир нәрсени тоңқылдамай ҳәм тартыспай ислеңлер! 15-16 Сон-
да сизлер адасқан ҳәм бузылған әўлад арасында Қудайдың кемши-
ликсиз, таза ҳәм минсиз балалары боласызлар. Қудайдың өмир бе-
ретуғын сөзлерин басқаларға жеткизип, дүньядағы жулдызлар сияқ-
лы жарқырайсызлар. Солай етип, мениң жан-тәним менен қылған

---

* 2:1 *Мухаддес Руўх* – Қудайдың Руўхы.

** 2:11 Сөзбе-сөз: ҳәр бир тил.

*** 2:12 Сөзбе-сөз: құтқарылыўыңызды әмелге асыра бериңлер.

мийнетим босқа кетпей, Масихтың қайта келетуғын күнинде мақта-
на аламан. [17] Сизлердиң исеним бойынша берген қурбанлығыңызды
ҳәм еткен хызметиңизди толықтырыў ушын, қаным қурбанлық ша-
рабы сыяқлы төгилетуғын болса да, мен қуўанаман ҳәм ҳәммеңиз-
диң қуўанышыңызды бөлисемен. [18] Сол сыяқлы, сизлер де қуўаның-
лар ҳәм мениң қуўанышымды бөлисиңлер.

Тимофей ҳәм Епафродит

[19] Ҳал-жағдайыңызды билип, мениң де кеўлим жай табыў ушын,
Ийемиз Ийса қәлесе, Тимофейди жақын арада сизлерге жибериўден
үмит етемен. [20] Өйткени ол сыяқлы, шын жүректен сизлердиң ғамы-
ңызды ойлайтуғын мениң басқа адамым жоқ. [21] Ҳәмме Масих Ийса-
ның емес, ал өз мәпин ойлайды. [22] Бирақ Тимофейдиң исенимли
адам екени сизлерге мәлим. Себеби ол әкесиниң жанында хызмет
еткен ул сыяқлы, Хош Хабардың жәрияланыўы ушын мениң қа-
сымда хызмет етти. [23] Жағдайымның қандай болатуғыны белгили
болыўдан, оны дәрриў жибериўден үмит етемен. [24] Ийемизге исени-
мим кәмил, мениң өзим де жақын арада барып қаламан.

[25] Бирақ, мүтәж болғанымда маған жәрдем етиў ушын сизлердиң
жиберген елшиңиз, туўысқаным, шеригим ҳәм Хош Хабар ушын
саўаштағы жолдасым Епафродитти сизлерге қайтарып жибериўди ма-
қул көрдим. [26] Өйткени ол ҳәммеңизди сағынып атыр ҳәм оның
аўырып қалғаны ҳаққында хабар тапқаныңыз себепли, қатты уўайым-
лады. [27] Ол ҳақыйқаттан да, өлим төсегинде жатты. Деген менен,
Қудай оған, тек оған емес, ал қайғы үстине қайғы шекпеўим ушын
маған да реҳимлилик етти. [28] Сонлықтан оны және көрип қуўаны-
ўыңыз ушын ҳәм мениң қайғыларым да жеңиллесиўи ушын, оны
қатты асығыслық пенен жаныңызға жиберип атырман. [29] Оны Ийе-
миздиң атынан үлкен қуўаныш пенен қарсы алыңлар ҳәм усындай
адамларды ҳүрмет етиңлер. [30] Себеби сизлердиң маған ете алмаған
хызметиңизди етиў ушын, ол өз жанын қәўип астына қойып, Ма-
сихтың иси ушын бир өлимнен қалды.

Үшинши бап

Қудайдың ҳақыйқатлығы

[1] Туўысқанларым, жуўмақлап айтқанда, Ийемиз бенен қатнаста
болып қуўаныңлар. Сизлерге бирдей нәрселерди қайталап жазыў
мени зериктирмейди, және де бул сизлер ушын зыянсыз.

[2] Ийттей болған жалған муғаллимлерден, жаманлық ислеўши-
лерден, қутқарылыў ушын сүннет етилиў тийис, деўшилерден сақ

болыңлар! 3 Өйткени бизлер – руўхый сүннет етилген Қудайдың
халқымыз. Бизлер Қудайға Оның Руўхы арқалы сыйынамыз, Масих
Ийса менен мақтанып, өз шығысымызға ҳәм ерискен нәрселери-
мизге* сүйенбеймиз. 4 Негизинде мен оларға сүйене алар едим. Егер
басқа биреў өз шығысыма ҳәм ерискен нәрселериме сүйениўге дә-
лилим бар деп ойласа, меники оныкинен де көбирек: 5 мен сегиз
күнлик ўақтымда сүннет етилдим. Израил халқынан, Бенамин урыў-
ынан болған нағыз яҳудиймен. Диний нызам бойынша парисеймен.
6 Диний инта бойынша исениўшилер жәмәәтин қуўдалаған ҳәм ди-
ний нызам талап еткен ҳақлық бойынша кемшиликсиз адам едим.

7 Бирақ, бир ўақытлары әҳмийетли деп билген бул нәрселеримди
енди Масих ушын пайдасыз деп есаплайман. 8-9 Аўа, мен ҳәмме
нәрсени Ийем Масих Ийсаны билиўдиң артықмашылығы алдында
пайдасыз деп санайман. Және де, мен Масих ушын ҳәмме нәрсе-
ден бас тарттым ҳәм Оған ерисип, Оның менен бирге болыў ушын,
ҳәммесин сыпырынды деп есаплайман. Енди Мухаддес Нызамды
орынлаўым арқалы алатуғын өз ҳақлығыма емес, ал Масихқа деген
исеним арқалы берилетуғын, яғный Қудайдың исенимимизге қарай
беретуғын ҳақлығына ийемен. 10 Қәне енди, Масихтың Өзин ҳәм
Оның қайта тирилиўиниң күшин билип алсам. Оның азапларына
қатнасып, өлимине де шерик болсам. 11 Солай етип, түбинде өлим-
нен қайта тирилиўге ериссем.

Мақсетке жетиўге тырысыў

12 Мен буларға әлле қашан ерискеним ямаса жетискеним ушын
айтып атырған жоқпан. Ал, Масих мени қандай мақсет ушын таң-
лап алған болса, мен сол мақсетке жетиўге тырысып атырман.
13 Туўысқанлар, мен өзимди усы мақсетке жеттим деп есапламай-
ман. Тек ғана изде қалғанларды естен шығарып, алдындағыларға
умтылып атырман. 14 Қудайдың сыйына, Оның Масих Ийса арқалы
шақырған аспандағы өмирине ерисиў ушын, мен белгиленген мақ-
сетке жетиўге тырысып атырман.

15 Солай етип, арамыздағы исеними жетискен адамлардың ҳәмме-
си усы ой-пикирге ийе болсын. Егер сизлер басқаша ойлайтуғын
болсаңыз, Қудай сизлерге буны да ашып береди. 16 Тек ерискен ҳа-
қыйқатымыз бойынша өмир сүрейик.

17 Туўысқанларым, ҳәммеңиз бирликте меннен өрнек алыңлар.
Бизлердиң сизлерге көрсеткен өрнегимиз бойынша жасап атырған-
ларға дыққат аўдарып, олардан үлги алыңлар. 18 Сизлерге көп мәрте

* 3:3 Сөзбе-сөз: өз денемизге.

айтқанымдай, ҳәзир де көз жасларымды төгип тәкирарлап атырман:
көп адамлар Масихтың атанақ ағаштағы қурбанлығын қабыл етпей,
Оның душпаны болып жасамақта. 19 Бундайлардың тәғдирине набыт
болыў жазылған болып, олардың қудайы – өз қулқыны. Олар уят-
сыз қылықлары менен мақтанып, тек бул дүньяның қызығын ғана
ойлайды. 20 Бирақ, бизиң ўатанымыз аспанда. Бизлер сол жерден
Қутқарыўшымыз болған Ийемиз Ийса Масихтың келиўин күтпекте-
миз. 21 Ҳәмме нәрсени бойсындыра алатуғын қүдирети менен, Ол
бизлердиң ҳәлсиз ҳәм өткинши денемизди өзгертип, Өзиниң уллы
денесине уқсатады.

Төртинши бап

Ақыл-нәсиятлар

1 Сонлықтан ҳәй жүректен сағынып жүрген сүйикли туўысқанла-
рым, қуўанышым ҳәм басымның тажы, Ийемиз бенен қатнасыңыз
беккем болсын, қәдирданларым!

2 Еводияға өтиниш етемен, Синтихияға да өтиниш етемен, Ийе-
миз бенен қатнаста болған сизлер, аўызбиршиликли болыңлар! 3 Аўа,
садық Сизигус* саған да жалбарынаман, бул ҳаялларға жәрдем бер.
Себеби олар мениң менен, Климент пенен ҳәм басқа хызметшилер
менен бирге Хош Хабарды жәриялаў ушын аўыр мийнет етти. Олар-
дың ҳәммесиниң атлары Өмир китабында** жазылған.

4 Ийемиз бенен қатнаста болып, бәрқулла қуўаныңлар. Тәкирарлап
айтаман: қуўаныңлар. 5 Сизлердиң адамгершилигиңиз ҳәмме адам-
ларға мәлим болсын. Ийемиздиң келетуғын ўақты жақын. 6 Ҳеш нәр-
седен тәшиўиш шекпеңлер. Ал ҳәмме нәрсе ушын Қудайға дуўа етип
ҳәм жалбарынып, ҳәр бир тилегиңизди Оған шүкирлик пенен бил-
дириңлер. 7 Сонда ҳәр қандай ақыл-ойдан зыят болған Қудайдың
тынышлығы Масих Ийса арқалы кеўиллериңизди ҳәм ой-пикирле-
риңизди қорғайды.

8 Туўысқанларым, жуўмақлап айтқанда, тек нелердиң ҳақыйқый,
нелердиң ҳүрметли, нелердиң ҳақ, нелердиң пәк, нелердиң унамлы,
нелердиң мақтаўға турарлы, және де, нениң жақсы ҳәм нениң алғыс-
қа ылайықлы екенин терең ойлаңлар. 9 Меннен нелерди үйренип, қа-
был етип, еситип ҳәм көрген болсаңыз, соларды ислеңлер. Сонда
тынышлық бериўши Қудайдың Өзи сизлер менен бирге болады.

---

* 4:3 Сизигус деген ат «ҳақыйқый жолдасым» дегенди аңлатады.

** 4:3 *Өмир китабы* – мәңгилик өмирге ийе болғанлардың атлары жазылған Қудайдың китабы.

Павелдиң миннетдаршылығы

10 Маған енди және ғамхорлық көрсетип атырғаныңыз ушын, мен
Ийемизге алғыс айтып, қатты қуўанаман. Әлбетте, сизлер бурын да
маған ғамхорлық қылыўды ойлайтуғын едиңиз, бирақ буған мүм-
киншилик жоқ еди. 11 Мен бул сөзлерди мениң бир мүтәжлигим
болғанлықтан айтып атырған жоқпан. Өйткени мен ҳәр қандай жағ-
дайда да барыма қанаат етиўге үйренгенмен. 12 Жоқшылықта да,
молшылықта да жасаўдың не екенин билемен. Ҳәр қандай аўҳалда
да: тоқшылықта ҳәм ашлықта, молшылықта ҳәм мүтәжликте жасаў-
дың сырын үйрендим. 13 Маған күш-қуўат беретуғын Ийса Масих пе-
нен бирге ҳәмме нәрсени ислей аламан.

14 Деген менен, сизлер мениң қыйыншылықларымды бөлисип,
жақсы иследиңлер. 15 Ҳәй филиплилер, сизлерге биринши рет Хош
Хабарды жәриялап, Македониядан шыққан ўақтымда басқа жәмә-
әтлер емес, ал тек сизлер ғана мениң менен алыс-берис қылғаныңыз-
ды өзлериңиз де билесизлер. 16 Мен Салоникада болған ўақтымда да
сизлер бир неше мәртебе маған мүтәж нәрселеримди жеткиздиңлер.
17 Мен буны сизлерден бир зат алмақшы болып емес, ал сизлердиң
есабыңызда руўхый жемис көбейсин деп айтып атырман. 18 Менде
ҳәмме нәрсе бар, ҳәтте, артып та атыр. Епафродит арқалы жиберген
нәрселериңизди алғанлығым себепли, ҳеш мүтәжлигим қалмады.
Бул нәрселер – хош ийисли түтетки ҳәм Қудай унатып қабыл етету-
ғын қурбанлық. 19 Мениң Қудайым сизлердиң ҳәр бир мүтәжлиги-
ңизди Масих Ийса арқалы Өзиниң салтанатлы байлығы менен қан-
дырады. 20 Әкемиз Қудайға мәңгиге даңқ болсын! Аўмийин.

Соңғы сәлемнама ҳәм тилек

21 Масих Ийсаға тийисли болған барлық исениўшилерге* сәлем
айтыңлар. Жанымдағы туўысқанлар сизлерге сәлем айтып атыр.
22 Барлық исениўшилер**, әсиресе Рим патшасы-Қайсардың сара-
йындағылар сизлерге сәлем айтып атыр.

23 Ийемиз Ийса Масихтың мийрими руўхыңызға яр болсын!

---

* 4:21 Сөзбе-сөз: мухаддеслерге.

** 4:22 Сөзбе-сөз: мухаддеслер.